

56. loutkářská Chrudim

DNES

3.7.2007

11.00, 14.00, 16.00 - DKP malá scéna

Zdeněk Sloboda
FERDA MRAVENEC A KAMARÁDI
TLD Zvoneček, Praha *

15.00, 18.00 - Divadlo Karla Pippicha

Daniil Charms
FIALOVÝ VITR
LS Céčko, Svitavy *

19.00 - Letní scéna – Resselovo náměstí

ANNA K. – koncert

20.00 - Divadlo Karla Pippicha
**Veřejná rozprava ke
shlednutým představením**

ZÍTRA

4.7.2007

15.00, 18.00 - Divadlo Karla Pippicha

Pavel Traub
ZVYRATKA ZA TO NEMŮŽOU
LS Čmukaři, Turnov *

11.00, 14.00, 16.00 - DKP malá scéna

FUCKING GENERATION
aneb Zbavme se svých patosů a hymen
LS L. S. Věk, Plzeň *

19.00 - Letní scéna – Resselovo náměstí

THE BACKWARDS • Beatles revival

20.00 - Divadlo Karla Pippicha
**Veřejná rozprava ke
shlednutým představením**

22.00 - Restaurace Modrá hvězda
LOUTKARSKÝ BAL

* *soutěžní představení*

** *inspirativní program*

*** *okénko loutkářských tradic*

text4next

Karel Hynek

Balada o ňadrech

Ruka sahá k vypínači
Klap – a pokoj tone v šeru
Ticho ticho je po pláči
Matka nakojila dceru

Prsy oblé lehce hladí
Než je zavře do košile
Dech svůj s dechem dcery sladí
Sen ji vede s sebou mile...

Běží nahá směrem k Nilu
Ňadra tíží její krok
Arabové jsou jí v týlu
Běží dlouho celý rok

Běží rychle k řece Nilu
Hází Ňadra do vody
Arabové jsou jí v týlu
Vidí vzteklé psovody

Ňadra klesnou zvolna ke dnu
Jak zkušený potapěč
„Vyčerpána si tu sednu“
Arab křičí: Za trest kleč!“

Klečí tedy na písčině
Ňadra dávno odnes proud
Přemýšlí tu o své vině –
Až ji vzbudí malý žrout!

Nerozsvěcí V tmě naprosté
Rozepíná košili
Lidé prostí! Boha proste!
Prsy tam však nebyly!

Dítě pláče matka neví
Co mu dáti honem pít
Oba prsy pravý levý
Začínají v Nilu tlít

Oba leží na dně splasklé
S obtiskem rtů holčičky...
Na řece tak jako na skle
Plují pestré lodičky...

Na LCH strádáme den ode dne chutě, vůně a barvy do horně rozkošatělé sbírky. Vedle lahod a líbezností jsou i mírné či větší otravy z některých představení nebo org. nizačních zádrhelů. To přece k festivalům patří. Je to také vám někdo může vnutit doopravdy jedovatý exen plář.

Jako včera. Surovosti se při Okénku loutkářských tradic dopustil muž, který v závěru představení Rybáře vtrhl na jeviště. Tam se do hudby pňvabně roz'ancila malá hol'čka. Děvčátko ani v nejmenším nerušilo představení. Bylo ve tmě, pod paravánem a spontánně si užívá to muziku vyzývající k tanci. Zato se do děje násilím vloupal onen velký chlap. Vlétl do světla re'ektoru, zakryl scénu, popadl děcko, a pak ho odtáhl nebo odhodil. Zkazil jsem z představení svojí hanebnou h'čností korunovanou srdceryvným pláčem dítěte. Odcházelo tonoucí v slzách pouze s maminkou. Sami dva, takže to pravděpodobně nebyl jeho otec.

Kysneme nad případy učitelek okřikující v loutkovém divadle spontánně reagující děti. Na loutkářském festivalu ještě tvrdší přístup čeká jen málokdo. Předpoklad je, že se tu k nim všichni budou chovat přinejmenším přijatelně. A že je rozhodně nebude nikdo vystavovat tak frustrujícím zážitkům, které jim mohou ublížit víc, než jen v danou chvíli. Na něco takového se totiž snadno nezapomíná.

Není to čin hodný opakování nebo následování. Snad bude na letošní LCH – a všech příštích – ojedinělý.

POZOR ↑

Šokování, rozhřčení a smutní Valderon a spol.

Fotky z letošní LCH postupně přibývají na webu!!! Honí-li vás zvědavá, zde je adresa: www.chrudimskydenik.cz/lch

Aktuální čísla Valderonu k náhledu na oknech redakce. Příspěvky s sebou. Anebo příspěvky do bedničky v recepci v Divadle Karla Pippicha.

POHOV ↓

**Valderon je, když...
nejde dohromady ani
zvlášť.**

KRAJSKÉ POROTY

TLD Zvoneček, Praha

Ondřej Sekora, Zdeněk Sloboda: Ferda mravenec a kamarádi

Klasické marionetové divadlo v rozdělené interpretaci, navíc s nahráním mluvičským partem. Ale – velmi kvalitně nahráním, technicky i výrazově (spolupráce s profesionálními herci) a s velmi dobrým „tajmováním“, takže ti v porotě, kdo nevěděli jak soubor pracuje, byli přesvědčeni, že jde o živé herectví. Milá výprava, slušné loutkovodičské výkony a hlavně dobře zpracovaný text. Příběh je dobře vystaven, má spád a přitom respektuje dětského diváka předškolního a mladšího školního věku.

Inscenace byla doporučena do širšího výběru z 32. festivalu pražských amatérských loutkářů
Porota: Jan Klos, Jarmila Dvorská, Vlasta Polednová, Miroslav Langášek a Štěpán Filcík

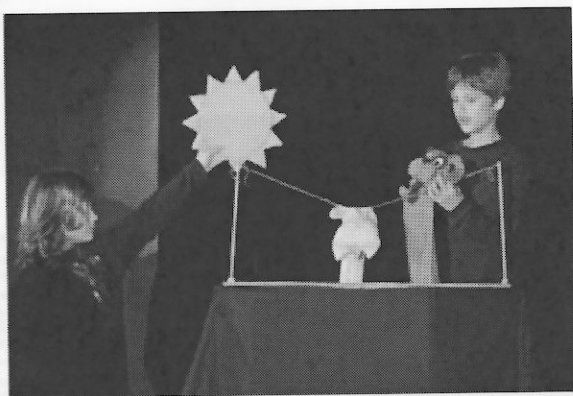
Céčko Svitavy

Fialový vítr (podle Daniila Charmse)

„Mozaika poskládaná z povídek, divadelních her a hříček, filozofických úvah, básní, anekdot... petrohradského básníka, spisovatele, dramatika, osobitého myslitele a tajuplného podivína Daniila Charmse (1905-1942)“ – tak uvádí Céčko v programu svoji inscenaci. Hraje ve střídme a kultivované výpravě Jindry Pevného (základem jsou lepenkou vykryté pojízdné paravány s okny, stůl, židle). Hraje a vypráví se prostřednictvím malých marionet (něco z fundu, něco Jindra), náznakem kostýmu, předměty, světlem... Zvukem a zpěvem. Atmosféru doby a společnosti výborně vyjadřuje ruská dumka (a tak nás pak trochu vyrušilo, když se objevilo blues). V první polovině inscenace se pracuje s měkkými světelnými přechody, v druhé části pak se stříhy do tmy. To bylo patrně příčinou, proč jsme vnímali několik konců představení (smrt Kašpárka, odchod Iriny v klobouku...). Ale to je problém, který Céčko jistě ještě dořeší. Rozhodně jde, mimo jiné i ve srovnání s jinými pokusy o interpretaci Charmse na jevišti, o mimořádnou inscenaci – především vystižením jazyka a ducha Charmsových satirických veršů, absurdit a černého humoru a nalezením odpovídajících divadelních prostředků pro jeho jevištní interpretaci.

Inscenace byla doporučena do širšího výběru z Regionální loutkářské přehlídky Hradec Králové
Porota: Anička Duchanová, Tomáš Žižka, Alena Exnarová

OKÉNKO DO OKÉNKA

V odpoledním balíčku představení byl i Rybář, anekdota beze slov místního loutkáře Miroslava Alexy. Anekdota zbytečně nenatahoval, rybář si vylovil kamna, pánev i rybu, pojedl a všechno naházal zpět do řeky. Ekologicky zbarvené Kuně vadilo, že po požití naházal kamna a pánev zpátky do vody, v úvahu ale přicházela i možnost recyklování soupravičky pro dalšího úspěšného rybáře. Půvabným doplňkem představení byla i tančící holčička, dokud ji – ač nerušila představení - neodhodil surový pán.

Nestíháme vidět všechno, ale jedním Okénkem se nám včera přece jen podařilo prolézt. A měli jsme štěstí. Nejdřív nás v Husovce potěšily dvě děti z LS Na Židli z Turnova, které s nejnutnějším minimem rekvizit odehrály pohádku Jak pejsek s kočičkou myli podlahu. Uměly vodit loutky, uměly mluvit a hlavně – hrály pohádku pro menší děti, než jsou samy. A děti „mateřinka“ bavila.

DOROTA:

Divadelní potěšení se sociálním aspektem

Inscenace Černá a Bílá Fróna vychází z vlámské pohádky O Černé a Bílé Karolíně, kterou pro soubor Maminy z Jaroměře zdramatizovala jedna ze dvou režiserek a protagonistek souboru Jana Dvořáčková. Původní předloha, jak ji známe z převyprávění Jana Vladislava, nutně klade inscenátorovi nejednu překážku. Základní linka příběhu dvou sester, téměř k nerozeznání si podobných, z nichž jen jednu (Černou Frónu) si matka - čarodějnice oblíbí a druhé (Bílé Fróně) natíkrát usiluje o život, se totiž po odchodu Bílé Fróny z domova poněkud láme a do hry náhle vstupují nové motivy (most z lidských rukou, jezerní víla), které vzhledem k dosavadnímu vývoji příběhu působí poměrně cizorodě a naho-dile. Maminy se ale s tímto úskalím vypořádaly se ctí. Své vyprávění rozehrávají prostřednictvím druhého plánu založeného na tom, že každá z hráček v rámci vyprávění hájí svou postavu. Cizorodé motivy pak vnášejí do hry prostřednictvím zcizujících postupů a jejich nahodilost úmyslně podtrhnují vtipnou jevištní akcí. Stejnými prostředky vnášejí hráčky do příběhu také motivace jednání některých postav (samotná předloha například nedává odpověď na to, proč si matka oblíbí právě Černou a ne Bílou). Také závěr příběhu, který v duchu keltské tradice končí proměnou obou sester v labutě, autorka logicky upravila tak, abychom i v našem specifickém kulturním prostředí vnímali konec jako šťastný a aby zlo bylo potrestáno. Otázkou ovšem zůstává, do jaké míry slouží připsané postavy prince a jeho přítele nebo čerta k tomu, aby se příběh náležitě vyklenul, a do jaké míry komplikují pohádku dalšími nedostatečně zdůvodněnými motivy. Svou logiku si ovšem nezachovává ani druhý plán, kdy se herečky po úvodní rozepři poměrně snadno smíří a v průběhu další hry často opouštějí své původní vyhraněné pozice.

Dramaturgické nedostatky ale v bohaté míře zastírá vynikající a svěbytné komediantství Jany Dvořáčkové a její sekundující spoluhráčky Zdeny Broukové, specifický černý humor, který hraje klíčovou roli v uchopení příběhu, a v neposlední řadě i pečlivé loutkoherectví, které správně přitahuje naši pozornost především k loutkám jako jednajícím postavám. Opírá se o přesně vymezený vztah vodičů k loutce a důsledně odlišuje vyprávěcí party a zcizující komentáře od dialogů postav. Pozoruhodný a pro inscenaci charakteristický je také sociální aspekt jakéhosi rodinného divadla, který vnímáme prostřednictvím malé dcerky jedné z hráček, která si po celou dobu představení žije na scéně svým vlastním životem, nikdy ale v pravou chvíli neopomene doprovodit příslušné akce zvukem.

Jakub Hulák

DOROTA vs. HOLOTA

- Jakub Hulák:** text má úskalí, jedním z nich i závěr
Petr Vydra: přesnost v projevu a loutkoherectví, vnímali jsme loutky jako jednající postavy
Robert Smolík: text by mohl být stručnější, opakované repliky, zbytečné komentáře, vyčistit intenzivní sociální akce – rodinné divadlo, práce s loutkou je kvalitní, vtipné využití zmenšených loutek, nedokonalosti v dekoraci
Luděk Richter: konec drobí téma, je spíše humorný, věková adrešnost je jiná, ne od 4 let
Petr Vodička: cení si vědomé stavby inscenace a komické dvojice protagonistek
Jana Štrbová: navnadily na druhý plán, pak to přešlo do vyprávěného divadla, jednotvárný temporytmus vedl pak až ke spánku některých diváků
Luděk Richter: problém byl i v tom, kdo vnáší jaký princip, i herečka, která prosazovala Bílou Frónu vnáší do příběhu motivy špatné a naopak

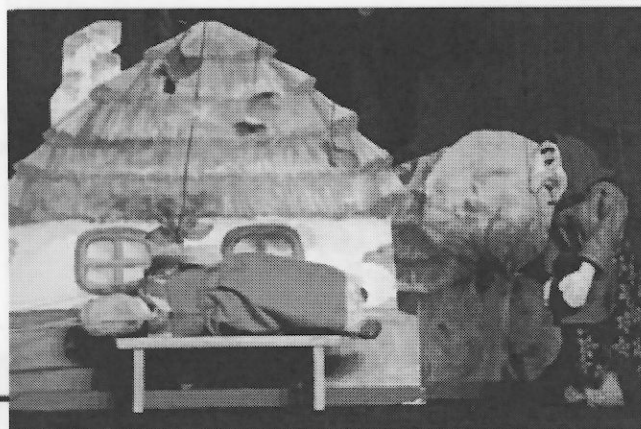
RE: d'akce

Černá a bílá se slévají

A tak se stávám tím bájným ptákem z představení a snažím se uchopit všechno šedé a snad rozkrýt: Proč to nefunguje? Princip rodinného divadélka беру všemi deseti, hezký nápad, vnímám poctivé snažení a nasazení zřejmě odpovídající možnostem a naturelu protagonistek A to je možná ono. Obě Fróny (pardon, herečky) jsou podobně hodné, kultivované a jemné. Nevěřím úplně druhému plánu komunikace mezi nimi, nedochází k jiskření. Chápu záměr, ve slovech to je, ale ke mně se nedostalo. Totéž platí o humoru. Princ mezi Fróny zabloudil z Erbenova Zlatého kolovratu. Matka jednu dceru milovala a druhou zahubit chtěla - motiv prastarý v novém kabátě, ovšem pro dramatický konflikt jako stvořený. Leč žádné výraznější napětí se nekoná, všechno tak nějak uplývá, moc se mluví, méně jedná.

A ještě. Zapojení dětí si dokážu představit v obývacím pokoji, kde most staví všichni, ale dát v plném divadle šanci zahrát si a poté bonbón jen čtyřem? Ta obrovská nespravedlnost přehluší dosavadní zážitek z představení, já jsem to ještě jakžtakž překousl, ale ty děti za mnou ... A proto: Pryč s bonbóny!

Fr

- příběh jsme neznaly, ale bylo to super
 - líbilo se mi, že zapojí děti do představení, víc je to vtáhne do příběhu
 - takový milý, něžný
 - nelíbilo se mi, že sem taky nedostal bonbón
 - já myslím, že se nudila i ta holčička zvukařka
 - vlastně hezký, ale vleklý
 - natahovaný, mě to uspalo
 - k čertu, k čertu, k čertu
 - maminy si hrají pro radost, to je dobře, ale bylo to moc dlouhé. Holčička na zvuky byla skvělá.
 - hrozitánský dlouhý na to, co se tam dělo.

DOROTA:

1 X 1 recenze

Třináctiletá herečka - ale mohl bych napsat dívka neurčitého věku, protože právě ten byl předmětem dohadů poroty - vstupuje na jeviště před paraván a kromě textu v programu je i z toho, jak vstupuje, patrné, že půjde o sólový výstup. Šlo o sólový výstup. Přejdu přímo k tomu, že byl suverénní, zvládnutý, vybalancovaný. Tak jsme u pedagogy Olgy Strnadové zvyklí. Terka Schlögllová rozehrávala výborně situace tam, kde samozřejmě nějaké byly. Šlo o tři pohádky naruby vybrané z Hrubínova Špalíčku „O nezvedených kůzletech“, „Smolíček a jeskyňky“ a „Červená Karkulka“. Přičemž právě Karkulka, alespoň v této podobě, funguje na divadle nejméně. Všechno se tam vyřeší zdvořilou a vynalézavou konverzací postav. Jen v literární rovině jde vlkovi o život, Karkulce snad ani tam, divadelně tu nejde o život nejspíš nikomu. Na jevišti jde spíše o ilustrovaný přednes (byť kvalitní a ilustrovaný vkusně). Nezvedená kůzlata nabízejí mnohem jednoznačnější divadelní potenciál. Pro ty, co se dívaly (neboť šlo o dvě herečky jiného souboru) zezadu, a pro ty, kteří vědí, dávala sice kůzlecí část Terce pořádně zabrat a snad byla i na hranici jejich možností. Divadelně však byla podaná přesně, s krásnými změnami rytmu a rozdílného vlkova postoje i postojů kůzlátek. Klobouk dolů před přesným rozlišením vlka a jeho charakterizací. Tyto kvality byly ještě potvrzeny zcizením, kdy vlk vlezl do prostřední pohádky. „Vlku, v téhle pohádce nehraješ.“ V této vděčné scéně dokázala herečka zastávat zároveň postoj svůj, jako živého herce přítomného na scéně, a postoj vlka, kterého hrála levou rukou za paravánem. Oba tyto plnoccenné postoje dokázala odlišit a načasovat, kdy se projeví. Že herečka přítomna na scéně zastávala vždy tu autoritu nad postavami ztvárněnými loutkami - mateřskou, pěstounskou - mělo scénickou logiku i půvab. Zvládnutí všech složek a plné nasazení přispělo k pocitu toho správného nasycení ducha u nás diváků.

Petr Vydra

DOROTA vs. HOLOTA

- Robert Smolík:** čistota výtvarného provedení, třetí pohádka byla nejvíc maňásková, méně využívání znaku, výběr textu mohl být ambicióznější
- Jana Štrbová:** text neodpovídá věku protagonisty, ale cílové skupině, i dospělý může hrát (a hraje) pro mateřinky a tomu se nikdo nediví, pochvala za udržení rytmu básní a přitom schopnost ozvláštnit je
- Luděk Richter:** Principem je parafráze, mateřáci to zcela nepoberou, ale mohou to vidět
- Jakub Hulák:** zajímavý ztrojený princip - vypravěčka při závěrečném vstupu každé pohádky ztvárňuje jednu z postav, která má až mateřský přístup k jiným postavám a zároveň jde o vztah loutkářka - loutky
- Petr Vydra:** třetí pohádka nedramatická, jiná, jen rozhovor bez konfliktu, bez ohrožení hrdinky
- Olga Strnadová** (vedoucí protagonistky): Karkulkou jsme začali, u té si Terka vyhraje, ty ostatní pohádky mají jiný duch, minimalistické, nevěděli jsme, jestli ji to bude bavit
- Štěpán Filčík:** byl to herecký výkon, nejde jen o „narežirování“, je tam už patrný osobní herecký přínos

RE: d'akce

Loutkářský recitál

Povinná měla být návštěva představení LS Terka Žamberk pro některé letošní soutěžící. Práce s loutkou jediné dívenky byla ukázková a například herci z Jiskry nebo Klubíčka se mohli leccos přiučit. Například způsoby pobývání herečky a hlavně loutek na scéně, ale i zdánlivě triviální věci jako jejich příchody a odchody, nebo jak a kdy maňásek ústa otvírá. Známé Hrubínovy texty zpracované jako loutkářský recitál talentované dívky, jednoduchá výprava a loutky bavily děti i dospělé. Což u tvorby pro nejmenší není pravidlem.

Kosa

- líbilo se to mně i dceři - ona v tom jasně poznala příběhy, který si čteme
- to bylo milý
- moc šikovná holka
- slova chvály
- jednoduché, krátké, s nápady
- přesně pro mateřáky a ani já jsem se nenudil
- moc pěkný, dívka byla téměř jak profík
- docela boží

DOROTA:

Hrdina nehrdina

V inscenaci Giňol se LS Klubíčko představil jako vícegenerační soubor. Napadlo mě, do jaké míry uvedené představení rozvíjí či naopak popírá zavedenou poetiku souboru. Tato otázka však zůstala jen mým soukromým dotazem, protože za Klubíčko se večerní diskuse nikdo nezúčastnil. V uvedeném představení jsme se na letošním festivalu poprvé setkali s principem důsledného rozehrání víceúrovňové komunikace mezi inscenátory a publikem. Přesněji: mezi hercem a loutkou, herci a diváky a mezi loutkami a diváky (zprostředkovaně přes herce). Otázkou však zůstává, do jaké míry tato komunikační mnohvrstevnatost usnadnila vyprávění příběhu o ševci Giňolovi. Bývá zvykem, že postava, jejímž jménem je hra nazvaná, je také nositelem hlavního tématu. I v představení Giňola tomu tak zpočátku bylo, ale v poslední třetině inscenace veškerou aktivitu ve svých rukách soustředil herec, vystupující jako komentátor a zcela svévolně – to nemyslím hanlivě, nýbrž jako označení faktického stavu věcí – poslal zkorumpované představitele místní správy do proutěného kufru. Čímž současně poskytl dostatek prostoru Giňolovi, aby si užil dlouho odpírané rodinné pohody. Diváci během představení na výzvy komentátora a jeho kolegyně spontánně reagovali. Představení tím nabylo potřebnou atmosféru a spád. Jen se nemohu zbavit pocitu, že jsme my, diváci – podobně jako loutky – byli tak trochu zneužití. K manipulaci s hrdinou, který vlastně žádným hrdinou nikdy nebyl.

Karel František Tománek

DOROTA vs. HOLOTA

- Jiří Vyšohlíd:** To ideové vyznění je pochybné, Giňol byl neplatič, podnikal bez živnostenského listu, rušil noční klid, choval zvíře, které ohrožuje okolí, napadal veřejné činitele. Ten starosta byl v právu, chtěl jen činži a byl prezentován jako nechutný kapitalista, zloduch, zcela v intenci socialistických agitek a byl uzavřen do koše a deportován za město.
- Petr Vydra:** Hrdina byl protekční dítě. Vypravěč se stal jednající postavou, ale bez rizik, je nad ostatními. Práce s publikem byla manipulace, navíc pro nedobrou věc.
- Robert Smolík:** Giňol je akční (něco jako Kašpárek), tady nezasáhl do řešení.
- Jarka Holasová:** Bylo to drama na střeše a divně pojaté.
- Petr Vodička:** Ten text je nabídka pro maňásky, mají se prát, jukat na sebe, tyhle loutky nic nemůžou (ještě jsou bez ručiček).
- Luděk Richter:** Základem je dramaturgie. Nebylo mu (Giňolovi) ubližováno, proč bychom mu měli pomáhat? Neměl jinou kladnou vlastnost, než že měl rád svou Madelon.
- KYTÁT:** "Ty soubory dělají velký skok, ty věci předtím nefungovaly mnohem méně.
Výpravu dělal profesionální výpravník."

RE: d'akce

„Komediální dravci“ útočili v MEDu

JUDr. Pippich by byl pobouřen, jak absurdně a protiprávně se v jeho městě zacházelo s hrdiny příběhu „Giňol“ na střeše Paříže. Rezignace na dramaturgické zákonitosti nechávala rozum stát. Člověk chtěl nechtě sympatizoval s postiženými občany, kteří (stejně jako divák) mučení Giňolovým kolovrátkem, skutečně mají právo na nějaké to „ticho“. Ale už na začátku cítíme urputnou snahu vnést na scénu aspoň krapet „pařížského“ ducha. Namísto prvoplánových francouzských slůvek snad mohla elegantně posloužit typově přiléhavá hudba. Ale hudební výplně v podání neintonujících pěvců za doprovodu rozladěné kytary zůstaly bez invence a šarmu doma u Stánků. Statická a nevariabilní scéna připravila hercům horké chvíleky „...hop! a jseš/jste ve vězení...“ rozhodně nefunguje. Samotný pohyb loutek působí rozhozeně. Pokud se navíc divák dočká tesařských sentencí typu „každý něco nemá“ či „herec a lež – to nejde dohromady“, nemůžeme se divit, že snad maně zatouží, aby inscenátory stihl osud oné elegantně odstraněné trojice (Soudce, Starosta, Vrchní komisař) – totiž: „Dáme je do koše, než někomu něco provedou!“

Kuna

- (divačka zpívá) Ano, ano je to on... odnáším si obsedantní melodii.
- Takovou výtvarnou zkratku, jako bylo vězení pro Giňola, jsem už dlouho neviděl.
- podbízivé a vlezlá písnička
- to se máme, že se máme, to se máme, že už je konec
- je to on, zasmáli jsme se a teď snad nějaký divadlo
- proč to hrajou?
- bylo to tak divně hrubý
- Merde!

rozhorror

...s Tomášem Žižkou - iniciátorem a realizátorem projektů site specific, členem o. s. MAMAPAPA, pedagogem scénografe KALD DAMU a realizátorem zahraničních projektů o hledání, objevování a divadelní ožívování Chrudimských míst, osudů a příběhů.

Genius loci – genius cosi – genius „loutci“!

Co je podstatou práce vašeho semináře G – genius loci, genius „cosi“?

Je to vlastně pokus vyslovit a najít s lidma, který tvoří a chtějí se dozvědět, cestu ke zdejšímu geniu loci. I když netvrdím, že zrovna já vím, kde je. Vyhledáváme dramatickou situaci v Chrudimi. Pro mě je seminář stejným tajemstvím jako pro seminaristy, protože jsem o tomto městě předem moc nevěděl. Tak jsem byl zvědavěj, jestli se tady vůbec ukrývá ten „genius cosi“. Po třech dnech musím říct: už víme že něco takového se tu ukrývá, co nám (některým) otevřelo nevídané obzory. Uvidíme ale, jestli dokážeme za ten týden špuntík pootevřít, aby genius cosi vylez. A třeba ho necháme promluvit.

Už jste našli nějaká dramatická místa tady v Chrudimi?

Vycházeli jsme z toho úžasného poklidu městečka posunutého v čase. Jedna strana města se podobá jakémusi rakouskému penzionu a druhá je víceméně vesnička s periferií industriálních prvků. Prošli jsme jenom nejbližší okolí a dostávali jsme se k tomu jádru, centru, které se nám jeví být hlavní scénou. Je to tahle hrouda, na který stojí náměstí a vůbec celá původní pevnost, neboli městský státek. Uvnitř se ukrývá spousta současných duchů a neduhů. A tam jsme začali pátrat. Proč ten zvláštní poklid někde vyústí v časovanou netušenou (nechci říkat agresi) ale explozi a kde lze ty exploze čekat.

A kde?

To vám neřeknu... J Jsou tady samozřejmě taková místa. Tady nedaleko jsou schody, na kterých je rozlitá krev. Je to u mlýna. Obrovská kaluž krve. Mlýn, který je romantickým zjevem uprostřed městečka, je pěkně zrekonstruovaný, vede k němu upravený náhon, kde si hrajou děti. A teď je tady ta rozlitá krev. Uvnitř mlýna je herna. Čili jedna etapa toho mlýna jakoby došla, ta už se nevrčí. Teď se vrtí ta herna, ruleta uvnitř. Takže se nám tady potkala dvě kola. Jedno mlýnské a jedno herní. A tam někde se něco stalo a my jsme nevěděli co. Samozřejmě je to smyšlenka, ale začali jsme hledat určité důvody až skoro kriminálních stavů a jevů, a tak se to pátrání trochu zvrtilo z toho poklidu do takového rozdýchávání se přes tyto uzavřené ventily, kde se vlastně něco může odehrát.

Druhá situace je velmi zajímavá. Hlavní náměstí a „nepovšimnutí“. Na hlavním náměstí jsou různé důležité historické monumenty, ale vedle toho si uvědomíte, že hned za kostelem stojí stará zastávka. Osamocená, prázdná, nečekající už ani na autobus. Občas tam sedí nějaký důchodce a jenom tak čeká. Nevím, jestli na smrt, nebo na to, až se dostane do domova důchodců. Ale právě tady je v tom toku města taková mrtvá zóna a v souvislosti s tím se právě rozehrávají různé zajímavé motivy. Nebo kostel Sv. Michala, což je úplně vzadu v parku u Sokola, kde byl hřbitov. Teď je to park, ale to, co zbylo ze hřbitova, obezdili kolem dokola. Jednotlivé renesanční náhrobky, úžasné (doporučuji se tam jít podívat), připomínají skrz ten hřbitov i slavnou dobu tady toho významného královského města. Ale teď tam kolem žijou bezdomovci, který ty náhrobky zapatlavají různěma barvičkama (jestli to dělaj voni, nebo studenti nedaleké Obchodní akademie, nevím). Vzniká nějaká jakoby grafitřácká investigace, ale je to zase konflikt.

Stejně tak je zajímavé místo u pěší fortny, která vede z náměstí k restauraci Modrá hvězda. To je na straně, kde se město vyvažuje adjustací různých úřadů (radnice, soud, městská i státní policie, prokuratura). Ale sotva projdete touhle fortnou a hned za rohem pod jejich nohama, ale už ven z hráze původních hradeb města, žije komunita cikánů a je to tam úžasný, divoký. Takže tady jsme vystopovali různé dramatické momenty města. Ale teď bude ještě záležet na tom, jestli dokážeme kromě „genia loci“ anebo „genia cosi“ najít toho „genius loutci“! Jsou tam provázky, tyčky, nebo maňasci? Prostě jestli tahle společenská a sociální situace lze uchopit nějakou loutkářskou technologií.

Jak to bude pokračovat, jaké bude vyústění vašeho semináře. Můžeme počítat i s nějakou prezentací otevřenou ven?

Já bych byl hrozně potěšen, ale nevíme. Teď jsme v půlce a dosáhli jsme průzkumu a dna. Rozdělili jsme se na skupiny pracující na těchto čtyřech místech. Rád bych, aby ta naše loutkářská sondáž vylezla na povrch a byla prezentována veřejnosti a trošičku konfrontována, což je dobrý i pro seminaristy. Ale samozřejmě nemůže se to hnát jenom k tomuhle výsledku. Budu rád i za to, když se těm lidem pootevrou nějaké možnosti vidět i tu divadelní tvorbu tímto směrem. I když se to třeba teď na LCH nepovede. Ale stát se může cokoliv.

(ptala se Kuna)

Vavříny pro Jana Mertu

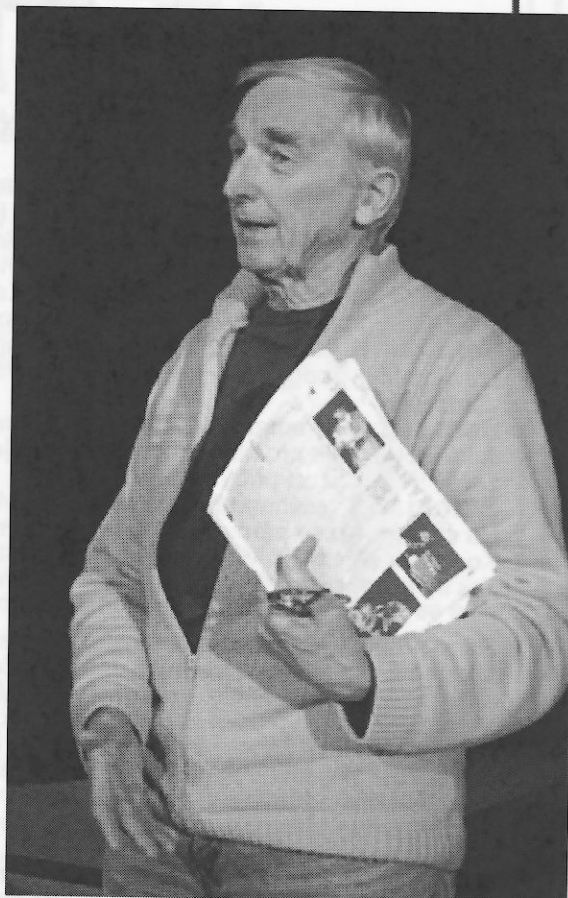
Cenu Ministerstva kultury za divadelní a slovesné aktivity dnes na LCH převezme Jan Merta. Ocenění za celoživotní přínos k rozvoji amatérského divadla mu udělí zástupci MK ČR Milan Kupka a Zuzana Malcová. Spolu s cenou získává laureát finanční odměnu 50 000 Kč. Přijďte poblahopřát významné osobnosti české amatérské divadelní scény Janu Mertovi - před představením v 18 hodin do Divadla Karla Pippicha.

Jan MERTA

se narodil 9. září 1927 v Nové Pace a od roku 1928 žije trvale v Hradci Králové. Profesí chemik analytik začal aktivně s loutkami v roce 1956, kdy spoluzaložil LS Sokol Malšovice-Hradec Králové. Pracoval v něm jako režisér, dramaturg i výtvarník. LCH se poprvé zúčastnil v roce 1959 jako divák. Ovlivněn právě vznikajícím profesionálním VČLD (později Drak), hledal cesty k současnému tvořivému divadlu. Na LCH uspěl v polovině 60. let se svým souborem celkem čtyřikrát. Znovu pak v roce 1981 se souborem Žízala. V letech 1978-83 vedl dětský soubor Paravánek v Malšovicích, s nímž se dostal dvakrát i na Kaplické divadelní léto (KDL). V letech 1984-89 vedl Dětský loutkářský soubor KDPM. V 60. letech také absolvoval loutkářskou třídu a dálkový kurs scénografie v Praze. V 80. letech ještě třídu pro vedoucí dětských kolektivů. Řadu let pracoval v krajském poradním sboru, více než dvě dekády byl jeho předsedou. Zasedal v mnoha okresních, krajských i národních porotách LCH a KDL. V 90. letech působil jako předseda Volného sdružení východočeských divadelníků. Je také výborným fotografem. V tomto oboru externě spolupracoval s divadlem Drak. Řadou snímků zachytil mnoho amatérských loutkářských inscenací, v roce 1994 pak vedl na LCH fotografický seminář.

Neuvěřitelně aktivní osmdesátník Jan Merta je pilířem loutkářství ve východních Čechách a svou názorovou pevností spojenou se spolehlivostí, seriózností a až úzkostlivou zodpovědností pozitivně ovlivnil dění v širokém okruhu svého dosahu. LCH se, bohužel, mnohokrát nezúčastnil. Udělal však pro ni ve svém kraji víc, než mnozí, kteří nikdy nevynechali.

(Luděk Richter: 50 Loutkářských Chrudimí – redakčně kráceno)

LAST MINUTE

Čekání na ticho

/dramatický rozhovor pro 2 hlasy a ticho
loutková rozhlasová hra/

Jacques Joseph

Hlas 1: „Zdravím, příteli!“

Hlas 2: „Zdravím, tak co, co nového?“

Hlas 1: „Ale... všechno při starém... od včerejška...“

Hlas 2: „Pravda, pravda...“ /pauza/ „Myslíte, že dneska přijde?“

Hlas 1: „Snad, mělo by... Počkáme a uvidíme...“ /pauza/

Jo, ale... něco nového přece! Nechal jsem se ostříhat!

Hlas 2: „Skutečně? No ano, v té tmě jsem si nevšimnul... ale sluší vám to, tedy... po hmatu...“

Hlas 1: „Díky...“ /pauza/ A vy jste se nenechal ostříhat?“

Hlas 2: „Blázníte? S takhle dlouhými vlasy? To by byl hřích!“

Hlas 1: „Promiňte... já jen, jak není vidět, tak jsem se bál, že byste se urazil, kdybyste byl ostříhán a já si nevšimnul...“

Hlas 2: „Ne, to ne...“

Hlas 1: „Myslíte, že ještě přijde?“

Hlas 2: „Už asi ne... snad zítra...“

Hlas 1: „Půjdeme?“

Hlas 2: „Pojďme!“

/přichází ticho/

Ticho: /celý zbytek libovolně dlouhého představení
vyplněn monologem Ticha/

Valderon s potěšením konstatoval, že Luděk a jeho přátelé návštěvou v muzeu podráždili představivost mnohých z vás. Přetiskujeme vybrané typy na popisek k fotu:

„Poznejte originál!“

„Hlavičky jako živé!“

„Šťastný v říši loutek!“

„Obvykle si společnost vybírám pečlivěji.“

„Bratři jak se patří!“

„Kráska a zvířata“

„Ježíš mezi lotry“

„Klid, Luděku, klid, já už je opravdu vidím všude“

KONEC

SMSemináře

Agenti Valderonu se činí, takže několik nových zpráv:

Seminář A (autorsko dramaturgický – lektor Luděk Richter)

Moudra: Na divadle se víc hraje o mužích. Protože mezi muži je víc génů, ale i blbců. Agent 00A

Seminář P (pokús o minimalismus – lektor Jiří Adámek)

Po ranní kávě se minimalisticky drbalo o zhlédnutých představeních a pokračovalo to tradičním poslechem exotní hudby. Tentokrát s politickým nádechem. Zahráli jsme si krásné etudky, které se nám zvrhly k lehcce lechtivým hláškám. Po uklidnění jsme si (profesionálně) hráli s... asi „hračkama“ a sledovali naše pokroky. Agent 00P

Seminář K (klub pro děti – lektorky Veronika Jasanská, Jindra Homolová, Pavla Šefrnová)

Žongl, žongl, žonglování, nechybělo ani čvachtání, jinak nejlepší výkřik dne: „Můj brácha chodí do 18. třídy!“

Veronika
Seminář D (dramaturgie – lektorka Petra Zámečnicková)

Jaké jsou zdroje pro hledání předlohy. Co je priorita a co má čemu sloužit? Rozčlenili jsme dvě dějství draka, začali třetí. Situaci přibývá. Agent 00D

Seminář S (scénografie – lektori Irena Marečková, Jiří Vyšehradský)

Na scénografii se párovalo. Kdo bude s kým a proč. Sněhovka pořád čeká. Na kocourka.

Kocourek se snažil, kocourek pracoval. Všichni ale někam odešli, že jdou pracovat do terénu. Pchch.

Tak se kocourek podíval do jiných seminářů. Tam se pěkně sedělo a poslouchalo. Ale ne kocourka. Tak šel na pivo se Sněhovkou, holkou jednou studenou. Kocourek

Ráno proběhlo hlášení seminaristů o výsledcích jejich práce z předešlého dne. Jitka Tichá se díky fúzi dvou dvojic šťastně setkala se všemi svými dětmi. Začala celoodpolední samostatná práce skupin. Agent 00S

Seminář Z (zvuk, hlas, divadlo – lektor Jan Matásek)

V semináři jsme se dnes zabývali pětihlasou skladbou, z níž jsme zatím nacvičili tři hlasy. Snažili jsme se o vlastní originální notové zápisy. Byli jsme poctěni návštěvou kameramanů. Uf, to byly nervy! Agent 00Z

Seminář L (loutkářská dílna – lektori Karel Šefrna, Jiří Polehňa)

8.30 Nemáme Karla...

8.35 Máme věšáky na panáky a ... musíme!

8.45 Tma a světlo.

9.00 – 11.00 Nestíháme všechny ovce. Máme přetlak!

11.01 Jirka: Klid, nehádejte se, až budete mít problém, řekněte a já ho vyřeším.

11.02 „Máme problém!“

11.30 Zadrhlo se zdrhovadlo.

12.00 – 12.10 Čt2: „Na minutku.“

12.15 Kus v kuse!

13.0 Pusťte loutky, jdeme na oběd!

Agent 00L

Seminář M (maňas a maňásek – lektorka Mirka Vydrová)

Špionáž: V tomto semináři můžete být svědkem šokující proměny lidského tvora v maňase. Seminaristé pracují hodně s emocemi a se svým tělem, aby si uvědomili jak možnosti své, tak možnosti maňásků, do kterých poté mohou toto vše promítnout. Válení se po zemi za hlasitého vriskotu, pokusy o vdechování života do předmětů jako talíř, záchodový papír pomocí hlasu a jiných zvukových doprovodů tedy patří k denní rutině. Takový výjev ve vás může vyvolat rozporuplné pocity, ale co je jisté, že Mirka vede seminář tak dobře, že i my zapomínáme, že místo trupu nemáme hadrový válec a duté hlavy. Agent 00M

LAST MINUTE

Valderon stále ještě věří ve vaše tvůrčí schopnosti a tudíž i věří v minutové loutkářské hry, jichž budete autory.

Téma minutových loutkářských her je buď volné, nebo každý den jiné.

A je možné se k nim vracet.

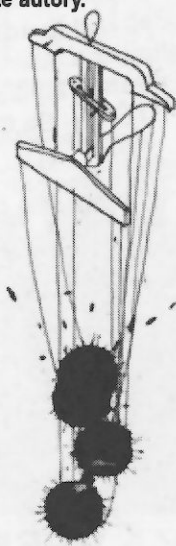
Téma č. 1: Etuda pro dva pivní tácky a prázdnou sklenici.

Téma č. 2: Groteska, v níž účinkují schody, stará paní a nosné trámký.

Téma č. 3: Dramatický rozhovor pro dva hlasy a jedno ticho.

Téma č. 4: Rakvičkárna o Myši díře

Odměna: na konci LCH. Do té doby v utajení. Hry a hříčky přijímá Valderon v redakci, nebo v bedýnce na recepci v Divadle K. Pippicha.

-Čtení na pokračování-

Vyprávění o tom, jak skřeti unesli hrobníka (pokračování)

„Je – je – mi – líto, pane, ale budu vás muset opustit“, řekl hrobník a pokusil se pohnout.

„Opustit nás!“ zvolal skřet, „Gabriel Grub nás chce opustit. Ho-ho-hó!“ Zatímco se skřet chechtal, hrobník postřehl, že v oknech kostela zaplál na okamžik oslnivý jas, jako by se bylo v celé stavbě rozsvítilo; záře zase zmizela, varhany spustily ryčnou píseň a na hřbitov se hrnuly celé zástupy skřetů navlas podobných prvnímu, a ti začali hned rej a přeskakovali rozkročmo náhrobky; neodpočinuli si ani na okamžik, co by dechu nabrali, a přeskakovali právě nejvyšší kameny jeden po druhém s mrštností přímo zázračnou. První skřet byl skokan ze všech nejpodivuhodnější a žádný z ostatních se mu nemohl vyrovnat; ani nejpropastnější hrůza hrobníkovi nezabránila, aby nepostřehl, že skřetovi druzi se spokojují skákáním přes náhrobky průměrné velikosti, ale první z nich si vybírá jen rodinné hrobky a přeskakuje je i se železnými ploty a se vším všudy vůbec stejně snadno, jako by to byly silniční patníky.

Nakonec se rej vystupňoval do nejsílenějšího tempa; varhany vyhrávaly stále ryčněji a ryčněji a skřeti skákali rychleji a rychleji, kroutili se a províjeli, metali po zemi kozelce a kouleli se přes hroby a kameny jako míče. Hrobníkovi se točila hlava v stejně prudkém víru jako rej, na který hleděl, a nohy mu už podklesávaly, když se mu příšery tak kmitaly před očima; a tu k němu nenadále přiskočil král skřetů, uchopil ho za límec a propadl se s ním pod zem.

Když mohl Gabriel Grub opět popadnout dech, který mu rychlost propadání na okamžik zarazila, spatřil, že se octl v jakési velké sluji a že ho ze všech stran obklopují zástupy ohyzných a zlověstných skřetů; na vyvýšeném místě vprostřed jeskyně seděl jeho známý ze hřbitova a Gabriel Grub stál hned vedle něho a nebyl schopen pohybu.

„Je dnes zima,“ řekl král skřetů, „pořádná zima. Přineste sklenici něčeho teplého!“

Na tento rozkaz spěšně zmizelo několik úslužných skřetů s utkvělým úsměvem v tváři, které proto Gabriel Grub považoval za dvořany, a vzápětí se vrátili s pohárem tekutého ohně a podali ho králi.

„Ó,“ zvolal skřet, jehož tváře i hrdlo byly průhledné, když polykal plamen.

„To věru zahřeje! Přineste toho číši pro pana Gruba!“

Nadarmo se nešťastný hrobník zpěchoval a namítal, že není zvyklý pít na noc nic teplého; jeden skřet ho podržel a jiný mu zatím lil ohnivou tekutinu do hrdla; celé shromáždění řičelo smíchy, když se Gabriel kuckal a dusil a utíral si slzy, které se mu řinuly proudem z očí, sotva spolkl ohnivý doušek.

„A teď,“ pravil král, který z vrtochu píchal hrobníka do oka špičatým vrškem homolovitého klobouku a působil mu tím nevýslovnou bolest, „a teď ukažte tomu nevraživému a bédnému nerudovi několik obrazů z našich bohatých zásob!“

Sotva dořekl, začal se hustý mrak, který zastíral zadní konec jeskyně, pozvolna rozplývat a zjevil, zřejmě ve velké vzdálenosti, malou a nuzně zařízenou, ale úhlednou a čistou světnici. Kupa malých dětí se tam tísnila u krbu, chytala se matčiných sukní a skotačila kolem její židle. Matka chvílemi vstávala poodhrmovala záclonku v okně, jako by na někoho čekala a vyhlížela ho; na stole bylo prostřeno ke skromné večeři; a blízko krbu stála prázdná lenoška. Bylo slyšet zaklepání na dveře; jakmile matka otevřela, děti se kolem ní shlukly a radostně tleskaly ručkama, když vstoupil otec. Byl promoklý a znavený a střísal si s vrchního šatu sněh; děti se tísnily kolem něho, s horlivou ochotou mu odebíraly plášť, klobouk, hůl i rukavice a odbíhaly s nimi za dveře. A když pak u krbu zasedl k jídlu, šplhaly mu děti po klíně a matka se posadila k němu a všechno dýchalo štěstím a spokojeností.

Ale výjev se skorem nepozorovaně změnil.

(pokračování příště)

Charles Dickens: Kronika Pickwickova klubu (redakčně kráceno)

BULLWAHR

DÍTĚ CHRUDIMI – NASTARTUJE EXPLOZI?

Dobu festivalu Loutkářská Chrudim si vloni vybrala ke svému příchodu na svět slečna Jelínková (na snímku dole, před Malou scénou předvádí malou scénu ze své autorské hry „Decentně, ale upijím“). Ve foyer Divadla Karla Pippicha, které v Chrudimi zastupuje couloir, se spekuluje, se spekuluje. O tom, zda mediální šílenství Valderonu kolem slečny Jelínkové nezpůsobí loutkářskou populační explozi.

FOTO: ŠTĚPÁN FILCÍK

JE ŽIŽKA VESMÍRNÝ ČLOVĚK?

Při intervyjevu s Valderonem odhalil spojení Tomáše Žižky s vesmírnou nebo boží centrálou pohotový redakční paparazzi. Nad hlavou respondenta se co chvíli objevil obláček elipsovitého tvaru. Podle samozvaného chrudimského senzibila J. K. obrázek nevyzařuje žádnou energii. Do problému vnesl světlo až přivolaný proutkař z nedalekých Pardubic. Jeho virgule signalizovala v Tomáši Žižkovi skrytou studnici moudrosti.

FOTO: MICHAL DRTINA

VŠICHNI NEUHOŘELI!

Poslední adamita byl včera v odpoledních hodinách spatřen na břehu mlýnského náhonu v Chrudimi! Náhodní kolemjdoucí ho zpozorovali, jak si ochlazuje drobné popáleniny. Prokázalo se, že porota oprávněně doporučovala souboru Na holou pro příště při práci větší důslednost.

FOTO: MICHAL DRTINA

MUŠKETÝR ZMIZEL – KDO SE JÍM SYTÍ?

Aramise postrádají od včerejška loutkáři z plzeňské Alfý. Poté, co odehráli na LCH svoji Inscenaci roku, mušketýr nečekaně zmizel.

Soukromý detektiv najatý Valderonem vypátral v centru Chrudimi zatím jedinou

stopu. Bohužel podle neoficiální policejní verze pokládá tuto za horkou. Hlavní vyšetřovatel uvažuje o dvou verzích: buď si na profesionálech zchladil žáhu pomstychtivý amatér, nebo Divadlo Alfa řeší propady v rozpočtu odprodejem svých členů.

FOTO: TEREZA VENCLOVÁ

Valderon testují na loutkách, na sobě a na vás redaktori, korektori, fotografové, grafik a PC toreador: Petra Kosová (Kosa); Petra Kunová (Kuna); František Kaska (Fr); Ondřej Müller (Ond'a) a Michal Drtina (Smolař). Valderon děkuje za spolupráci: Janě Wolfové a Adamu Drtinovi. Některé výtvarné prvky dodal Dodo přezdívaný Michal Urban.